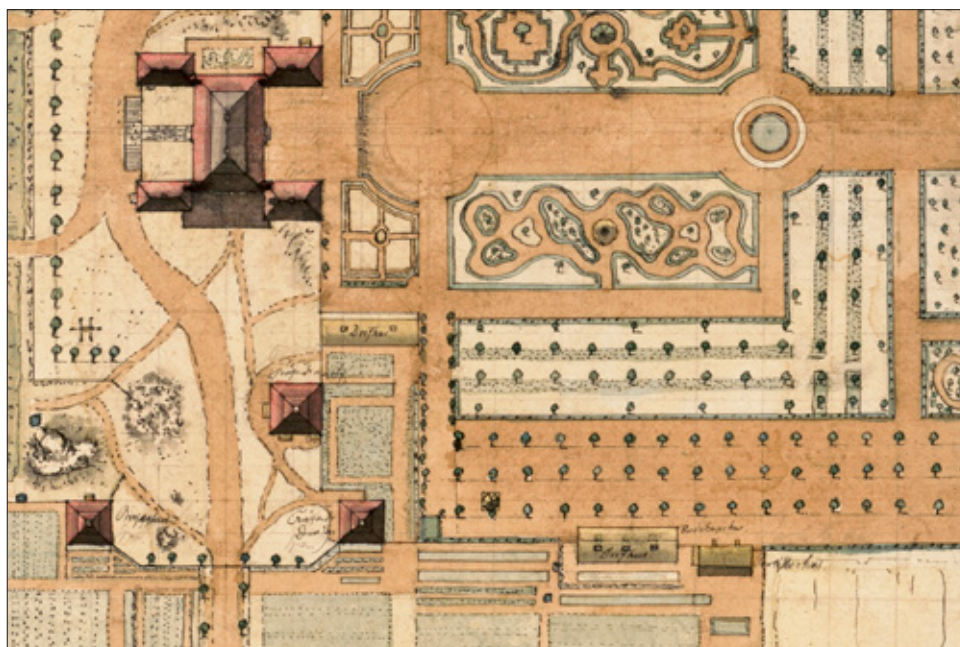

ARKEOLOGISK UTREDNING VID

NÄSBY SLOTT

Fastigheten Näsby Park 57:1, 3, 4
Täby kommun, Stockholms län, Uppland

Arkeologisk utredning

Rapporter från Arkeologikonsult 2017:3052

ÅSA BERGER

ARKEOLOGIKONSULT
Optimusvägen 14
194 34 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41

www.arkeologikonsult.se

Omslag. Utsnitt av karta över Näsby från 1700-talet över trädgården.

ALLMÄNT KARTMATERIAL: © Lantmäteriet Dnr: 50007066_140003

© Arkeologikonsult 2017

Detta verk är licensierat under en Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell Licens. Licens texten finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv> eller genom att skriva till Creative Commons, 543 Howard Street, 5th Floor, San Francisco, California, 94105, USA.

ARKEOLOGISK UTREDNING VID

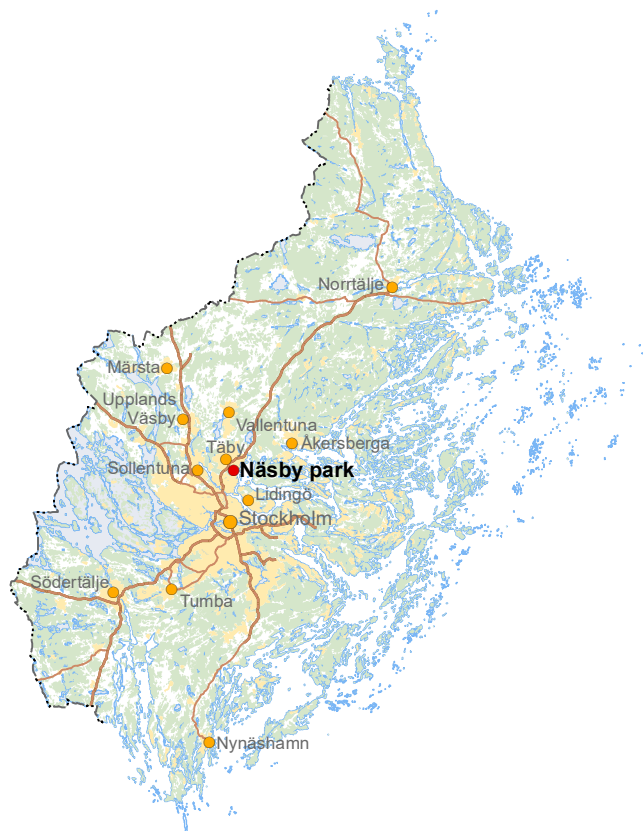
NÄSBY SLOTT

Fastigheten Näsby Park 57:1, 3, 4
Täby kommun, Stockholms län, Uppland

ÅSA BERGER

Arkeologisk utredning

Rapporter från Arkeologikonsult 2017:3052

SAMMANFATTNING

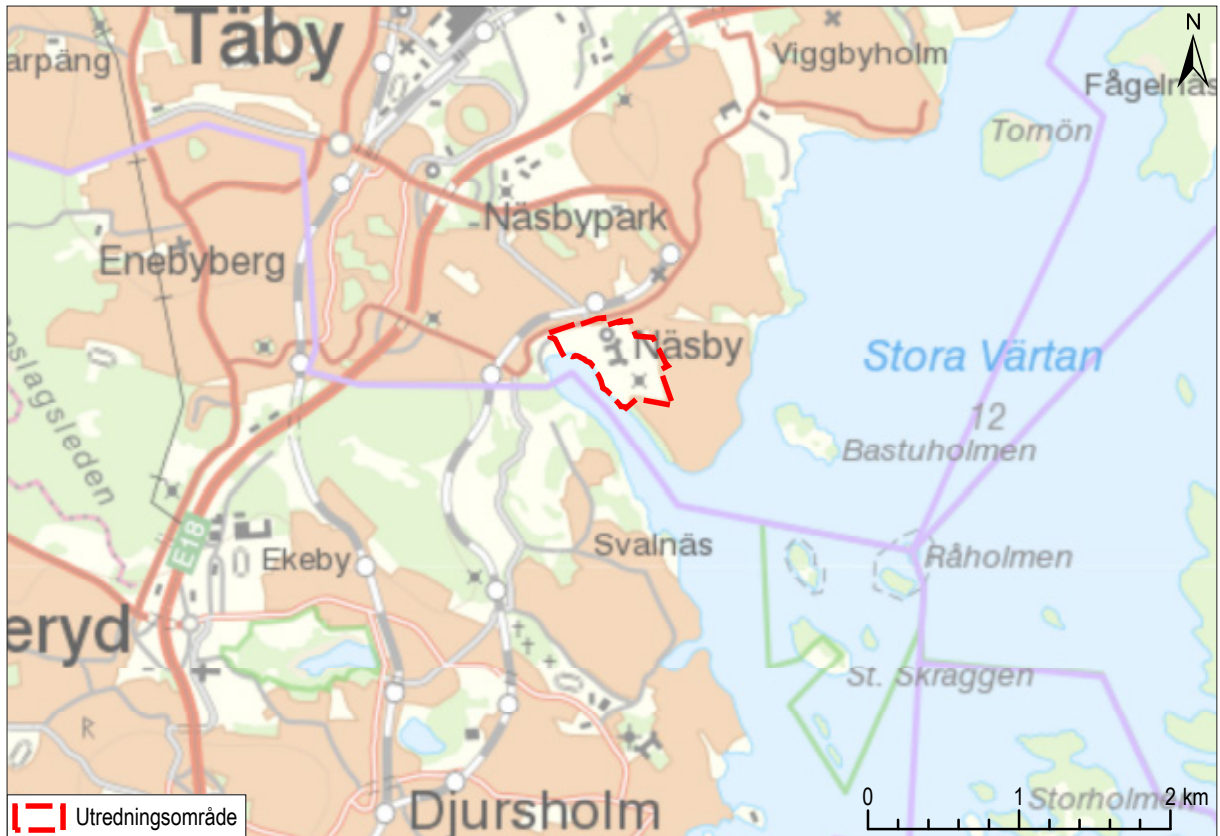
Arkeologikonsult utförde i april 2017 en arkeologisk utredning i området kring Näsby slott i Näsby Park i Täby. Genom studier av äldre kartmaterial och skriftliga handlingar pekades ett antal platser ut där rester av äldre byggnader kunde finnas. Dessutom pekades ett möjligt boplatsläge ut. Vid sökschakt-

ning på de utpekade platserna påträffades rester av ett värdshus, en slottsflygel som under åtminstone en period fungerat som bostad för en trädgårdsdräng samt delar av en trädgårdsanläggning med ett drivhus/orangeri. Dessa tre objekt bedömdes vara fornlämningar.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	7
Syfte.....	7
Genomförande	7
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSBILD	7
KART- OCH ARKIVSTUDIE	7
Äldre kartor	7
Brandförsäkringshandling från 1830	10
RESULTAT, INVENTERING	11
RESULTAT, UNDERSÖKNING ETAPP 2	12
Objekt D, värdshuset	12
Objekt E, flygel/trädgårdsdrängens hus	13
Objekt F, drivhus/orangeri.....	15
Objekt G, trädgårdsmästarens fähus	17
Objekt H, möjligt boplatsläge	18
SAMMANTAGET RESULTAT	19
Analyser	19
Fynd.....	19
REFERENSER.....	20
Otryckt material	20
Äldre kartor	20
ADMINISTRATIVA OCH TEKNISKA UPPGIFTER	21
BILAGOR	22
Bilaga 1. Schakttabell	22
Bilaga 2. Anläggningstabell	23

Figur 1. Näsby slott utmärkt på topografiska kartan. Skala 1:50 000.

Figur 2. Undersökningsområdet och gränsen för byggnadsminnet på fastighetskartan. Skala 1:8 000.

INLEDNING

Täby kommun avser tillsammans med Niam Fond VI Näsbypark AB att bebygga delar av rubricerade fastigheter och detaljplanearbete pågår. I samband med en nybyggnation kan några av de sentida byggnaderna komma att rivas. Eftersom det fanns risk att fornlämning i form av boplatzlämningar eller rester av äldre bebyggelse kunde påträffas beslutade länsstyrelsen att en arkeologisk utredning skulle utföras (dnr: 43112-38872-2016). Arkeologikonsult utförde arbetet under slutet av april 2017.

Syfte

Syftet med utredningen var att fastställa om tidigare ej kända fornlämningar fanns inom utredningsområ-

det, samt konstatera om lämningar med oklar status utgjorde fornlämning.

Genomförande

Utredningen omfattade:

- en etapp 1 innehållande en översiktlig kart- och arkivstudie samt fältinventering inom angivet planområde (undantaget vattenområdet).
- en etapp 2 i form av schaktning på platser där inventeringen samt kart- och arkivstudien visade att fornlämning kunde förekomma.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSBILD

Näsby slott är beläget på en udde i Stora Värtan, området kring slottsområdet är tätbebyggt och inga fornlämningar var registrerade vid utredningstillfället (figur 1 och 2). Längst i norr och öster finns rester av den gamla åkermarken. Närmast vattnet finns naturmark med strandängar. I övrigt består området av bland annat fotbollsplan, parkeringar, vägar och byggnader av olika slag. Längst i söder finns en äppelträdgård. Själva slottsbyggnaden med stall/magasinsbyggnad, park och alléer är byggnadsminne sedan 1943 (RAÄ Täby 183:1–2).

Slottet har sitt ursprung i frälsegodset Näsby som har anor från järnåldern, flera gravfält kan knytas till byn. Näsby, som omnämns i skrift första gången

på 1200-talet, låg en knapp kilometer nordväst om platsen där slottet anlades på 1660-talet. Genom åren har byggnader tillkommit och försvunnit och parken och dess omgivningar har förändrats efter gällande stilideal. Slottsbyggnaden, drivhus och orangeri brann 1897. Slottet återuppbyggdes och på 1930-talet såldes delar av egendomen och exploaterades med villabebyggelse. 1941 köpte försvaret slottet och Kungliga Sjökrigsskolan inrättades. Området anpassades efter militärens behov med bland annat kaserne, exercisplats, mäss och gymnastikhall. Parken rustades upp på 1970-talet för att återskapa dess ursprungliga barockkaraktär (Landskaps- och kulturmiljöanalys 2016).

KART- OCH ARKIVSTUDIE

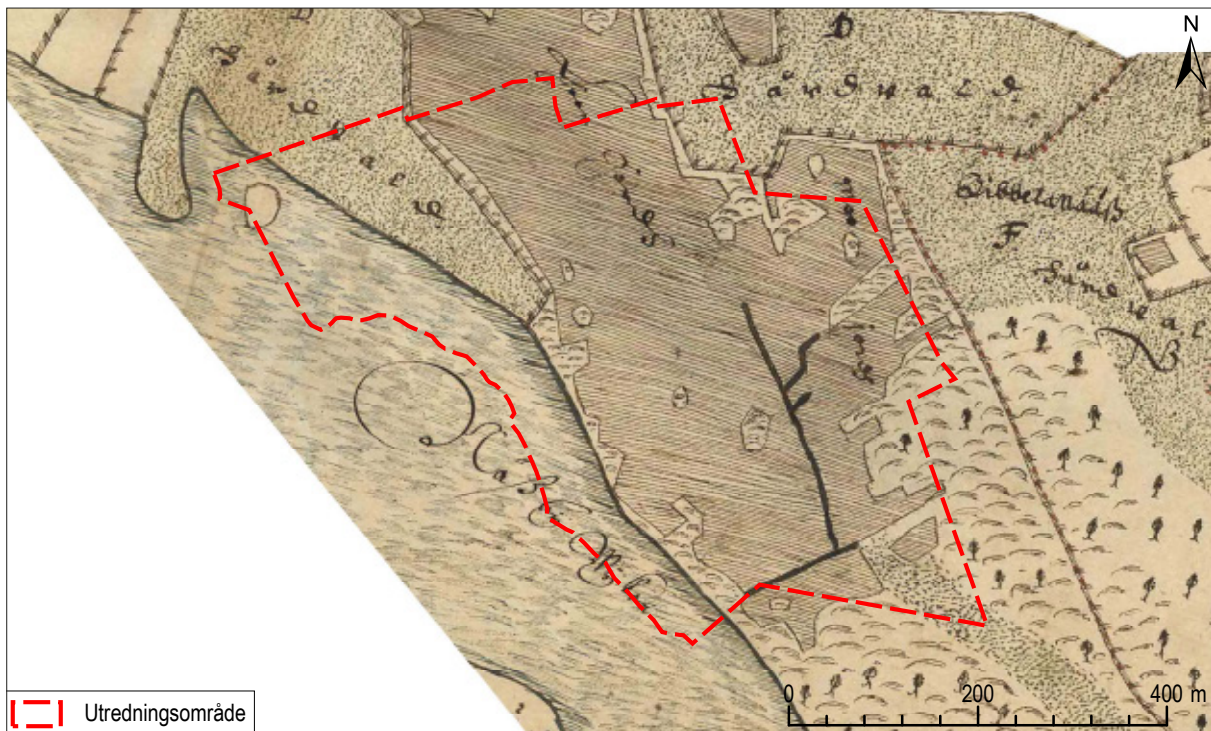

Äldre kartor

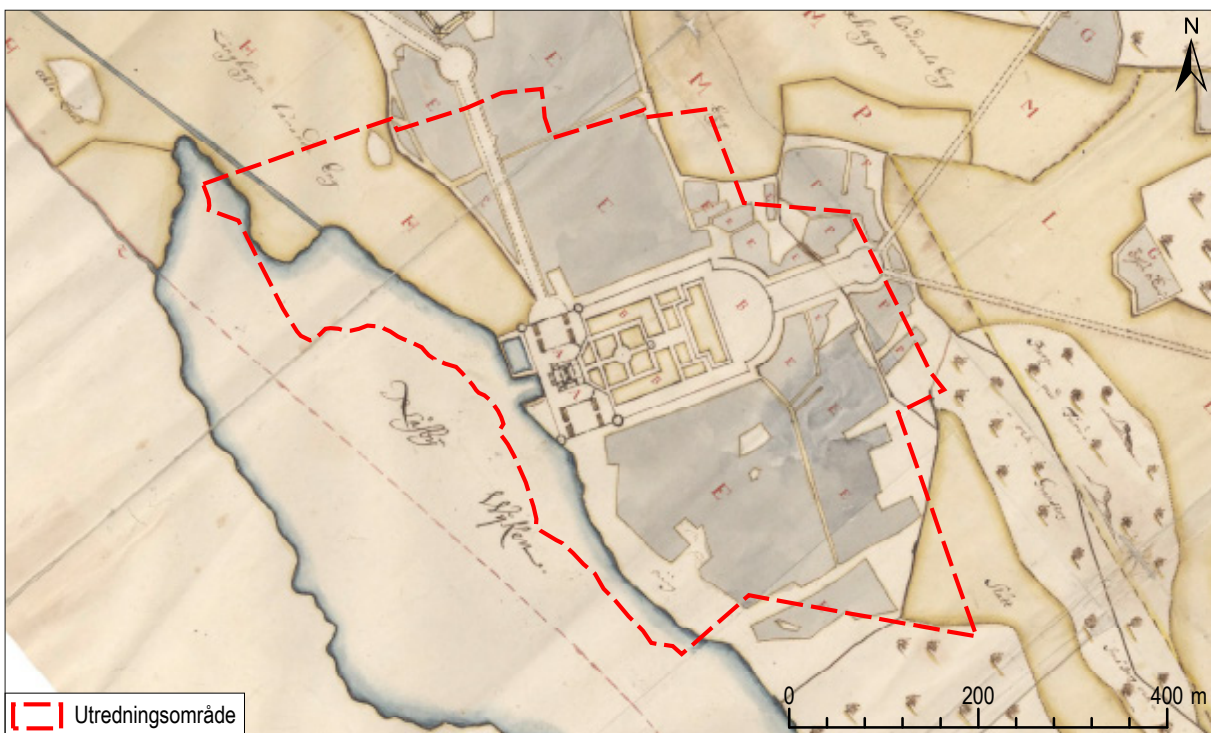
Kartmaterialet har till stor del studerats tidigare, till exempel i vårdprogrammet och den landskaps- och kulturmiljöanalys som tagits fram på uppdrag av Niam. Den nu utförda kartstudien bestod i att jämföra kartornas tidsskikt och att rektifiera dem mot

dagens karta för att se om rivna byggnader kunde pekas ut. Förutom kartmaterialet studerades även en brandförsäkringshandling som upprättades år 1830 där samtliga byggnader tillhörande slottet beskrivs.

Den äldsta kartan är från 1637 och visar frälsegodset Näsbyns ägor. Platsen där slottet är beläget idag består

Figur 3. Karta från 1637 med utredningsområdet ungefärligt inlagt. Skala 1:8000.

Figur 4. Karta från 1668 med utredningsområdet ungefärligt inlagt.

på kartan av åker- och betesmark och ingen bebyggelse redovisas (figur 3).

På kartan från 1668 (figur 4) har slottet med tillhörande flyglar, park och ladugård tillkommit. Slotts-

området omges av åker- och ängsmark. Vid denna tid fanns åtta små, långsmala flyglar kring slottet, fyra i norr och fyra i söder. Vilken funktion dessa haft är okänt.

Figur 5. Karta från Krigsarkivet med okänd datering (antagligen senare delen av 1700-talet) med utredningsområdet delvis markerat. Skala 1:2 500.

I Krigsarkivet finns en karta över slottet utan årtal som bedömts vara från 1700-talets slut (figur 5). På denna finns tre små, fyrkantiga flyglar söder om slottet; trädgårdsmästarens hus, trädgårdsdrängens hus och brygg-
huset. Invid dessa finns också en firsidig förhöjning som bör ha utgjort en fjärde, liknande byggnad. Direkt norr om slottet finns ytterligare två, möjligen tre, firsidiga förhöjningar som bör utgöra rester av rivna flyglar. Samtliga överensstämmer placeringsmässigt med flyglarna på 1668 års karta men har annan form.

I norr finns ett värdshus med tillhörande uthus samt ett orangeri och ett hönshus. Värdshuset stod kvar fram till 1960-talet och fungerade då som kontor.

Sydost om slottsbyggnaden finns ett flertal byggnader som tillhör en trädgårdsanläggning med trädgårdsland och långsmala odlingssängar. Husen är märkta drivhus, redskapsbod och persikohus. Odlingstorna omgärdas av murar och häckar. Längst i söder finns en magasinsbyggnad som står på plats än i dag och ingår i byggnadsminnet. Strax söder om magasinet ligger en liten byggnad som benämns trädgårdsmästarens fähus.

På en karta från 1927 finns drivhusen och redskaps-
huset kvar vid trädgårdsanläggningen i sydost. Två av flyglarna söder om slottet finns också kvar men den sydligaste har en annan form än tidigare.

Brandförsäkringshandling från 1830

Från 1830 finns en brandförsäkringshandling från Näsby slott. I denna beskrivs alla byggnader mycket detaljerat. Tyvärr finns ingen tillhörande karta men med hjälp av de avstånd och lägen som anges i texten kan man få en ungefärlig uppfattning om nästan samtliga byggnaders placering. De flesta av dem överensstämmer med byggnader på 1700-talskartan. Vissa av byggnaderna förekommer också på kartor som hör till senare brandförsäkringshandlingar, samt ägostyckningskartan från 1927. Byggnadernas ungefärliga läge har märkts ut på dagens karta (figur 6). Nedan beskrivs de byggnader som var intressanta för utredningen.

Längst i norr beskrivs en loge och 40 m söder om denna ett bostadshus med välvd källare. Ytterligare 40 m söder ut låg ett bränneri med en invändig brunn.

Den byggnad som uppges ligga på samma plats som värdshuset gör på 1700-talskartan sägs vara byggd 1803. Dess funktion anges inte men den hade två våningar och innehöll två kök, en bagarstuga och 14 boningsrum. Under södra hälften av byggnaden fanns en välvd källare. Byggnaden låg kvar på platsen fram till 1960-talet.

Den flygel söder om slottet som på 1700-talskartan uppges vara trädgårdsdrängens hus beskrivs här som bostad för tjänstefolk med en slöjdstuga och vidbyggt avträde.

Söder om parken beskrivs en långsmal byggnad uppdelad i två delar. Ena delen var byggd i timmer och innehöll orangeri, ananashus och persikohus. Persikohuset hade trägolvs medan övriga delar hade tegelgolv. Stora delar av väggarna mot söder bestod av fönster som vilade på en stenfot av huggen sandsten. Växthuset uppvärmdes med hjälp av kakelugnar och en tegelugn med ”under golfven gående rör af tegel”. Vid ugnen fanns en uppmurad lave (hylla) för ananaskrukor. Den andra delen var byggd i korsvirkesteknik och innehöll vedbodar och förvaringsutrymmen för trädgårdsredskap. Vid östra änden av byggnaden fanns ett tillbyggt växthus för vindruvor (vindriveri). Hela längan med alla sina delar var 45 meter lång och bör ha haft ungefär samma

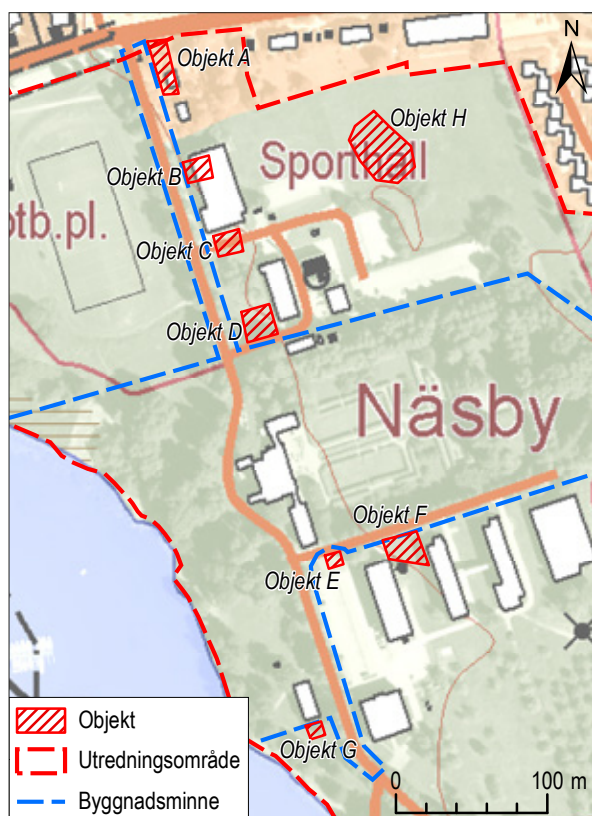

Figur 6. Byggnader som redovisas i brandförsäkringshandling från 1830 markerade på fastighetskartan. Endast byggnader utanför byggnadsminnesgränsen visas. Skala 1:4 000.

placering som drivhuset och persikohuset som finns på 1700-talskartan.

I de fall där byggnadsåret anges för byggnaderna rör det sig om efter 1800 utom vad gäller själva slottet som uppges vara byggd 1731 och logen 1799. Eftersom flera av de beskrivna byggnaderna uppenbart ligger på samma platser som byggnader på 1700-talskartan får man anta att grunderna och källarna är äldre.

RESULTAT, INVENTERING

Objekt	Typ	Källa
Objekt A	Logen	Brandförsäkringshandlingar 1830
Objekt B	Tjänstebostad	Brandförsäkringshandlingar 1830
Objekt C	Bränneriet	Brandförsäkringshandlingar 1830
Objekt D	Värdshuset	1700-talskartan, brandförsäkringshandlingar 1830
Objekt E	Flygel/trädgårdsdrängens hus	1668 års karta, 1700-talskartan, brandförsäkringshandlingar 1830
Objekt F	Drivhus/orangeri	1700-talskartan, brandförsäkringshandlingar 1830
Objekt G	Trädgårdsmästarens fähus	1700-talskartan, brandförsäkringshandlingar 1830
Objekt H	Möjligt boplatsläge	SGU:s jordartskarta, höjd över havet

Figur 7. Utpekade objekt för etapp 2. Skala 1:5 000.

Objekt D, värdshuset, var beläget i en slänt mellan allén och en av de militära byggnaderna. På högsta punkten fanns berg i dagen som också markerats ut på 1700-talskartan. En svag fördjupning syntes i markytan ca 15 m söder om berget. En hel del ledningar var dragna i detta område men det bedömdes ändå som tillgängligt för undersökning i etapp 2.

Området utanför byggnadsminnet blev föremål för inventering. Stora delar av området bebyggdes och omdanades under Sjökrigsskolans tid och mycket få delar är orörda. Flera platser för eventuella äldre byggnader kunde pekats ut baserat på äldre kartor och skriftliga källor även om inga indikationer syntes i markytan. Inventeringen påvisade inga lämpliga boplatslägen eller andra typer av fornlämningsindikationer i de obyggda områdena i öster och nordväst. Ett möjligt boplatsläge pekades ut i områdets nordöstra del.

Inventeringen visade att objekt A, logen, var belägen i trädgårdarna på de två små bostadshus som ligger längst i norr, utmed allén. Objekt B, tjänstebostaden, låg på den plats där idrottshallen och Friskis & Svettis ligger medan objekt C, bränneriet, till största delen låg under en asfaltväg samt i ett gräsbevuxet område med många ledningsdragnings. Inget av dessa objekt ansågs intressanta för en undersökning i etapp 2 eftersom de var otillgängliga på olika sätt. Möjligen kan det finnas rester av logen, objekt A, men det bedömdes som olämpligt att gräva i trädgårdarna i detta läge. Inför en kommande nybyggnation kan objekt A bli aktuellt att undersöka.

Objekt E, trädgårdsdrängens hus, var platsen för flygelbyggnader både på 1668 års karta och på 1700-talskartan. På platsen fanns en flaggstång och gjutna plattor med blomurnor, markytan var belagd med grus. Objektet bedömdes som intressant för undersökning i etapp 2.

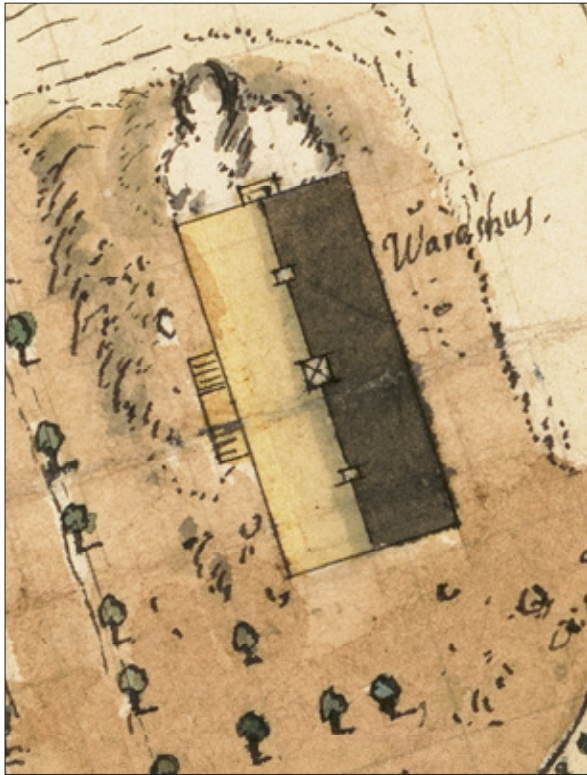
Objekt F, drivhus/orangeri, låg strax söder om slottsparken vid de kaserner från Sjökrigsskolans tid som kan komma att rivas. I området fanns fjärrvärme-, vatten- och avloppsledningar men det bedömdes ändå som lämpligt för undersökning i etapp 2.

Strax söder om stallet (magasinet) låg objekt G, trädgårdsmästarens fähus. Området gränsade till byggnadsminnet/allén och innehöll dagvattenledningar och telekabel. Det bedömdes ändå som möjligt att undersöka i etapp 2.

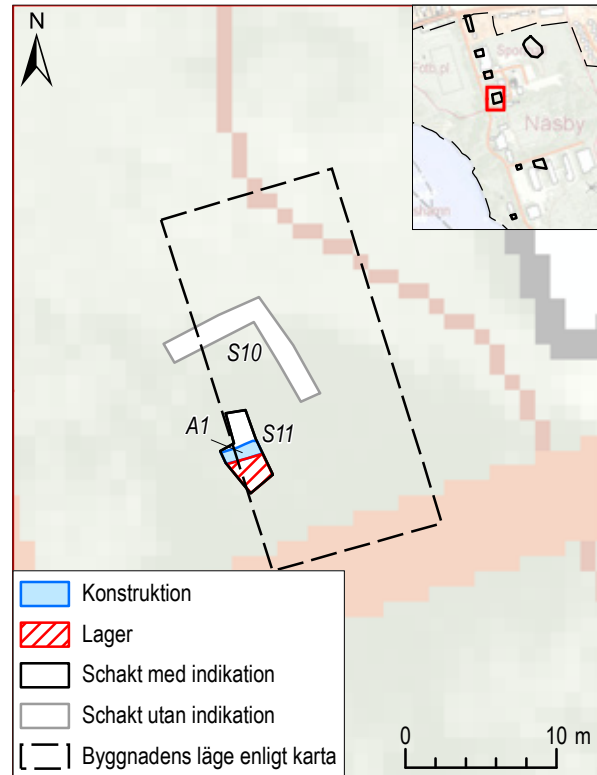
På högsta punkten i norr fanns objekt H, ett möjligt boplatsläge. Enligt SGU:s jordartskarta innehöll området postglacial finsand och höjden över havet, ca 7 m, gjorde platsen lämplig för bebyggelse under järnåldern. Området bestod av äldre åkermark.

RESULTAT, UNDERSÖKNING ETAPP 2

Objekt D, värdshuset

Figur 8. Värdshuset på 1700-talskartan. Skala 1:500.

Figur 9. Schaktplan, objekt D. Skala 1:500

Två sökschakt (S10 och 11) förlades till platsen (figur 9 och 10). Ett av dessa placerades över den svaga fördjupning som kunde anas i gräsmattan. Här påträffades rester av en källare ca 0,4 m under markytan. Källarens vägg (A1) var byggd av rundade naturstenar i dubbla rader och putsad och vitlimmad (figur 11). Fyllningen i den raserade källaren bestod av rivningsmassor av allehanda slag, både äldre och nyare tegel, järnskrot, fönsterglas, glasfiberisolering osv. Schaktet grävdes ned till ca 1,4 meters djup men inte till källarens botten eftersom rivningsmassorna var instabila och hotade att rasa in. Inga syllstenar till själva huset påträffades. Möjligen har ytan markberetts vid rivningen av huset på 1960-talet.

Figur 10. Platsen där värdshuset en gång låg. Foto från S.

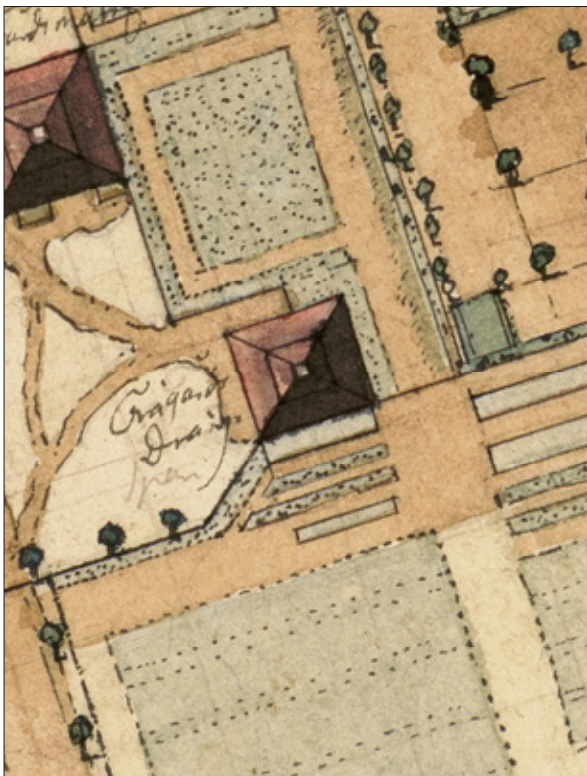
Källaren har tillhört värdshuset som har stått på platsen åtminstone sedan 1700-talets slut och även om själva huset byggts om bör källaren vara den ursprungliga. I brandförsäkringshandlingarna beskrivs

källaren som välvd. De stora tegelstenar som påträffades mot botten kan ha utgjort valvet. Vissa av tegelstenarna hade spår av puts. Objektet bedömdes vara fornlämning.

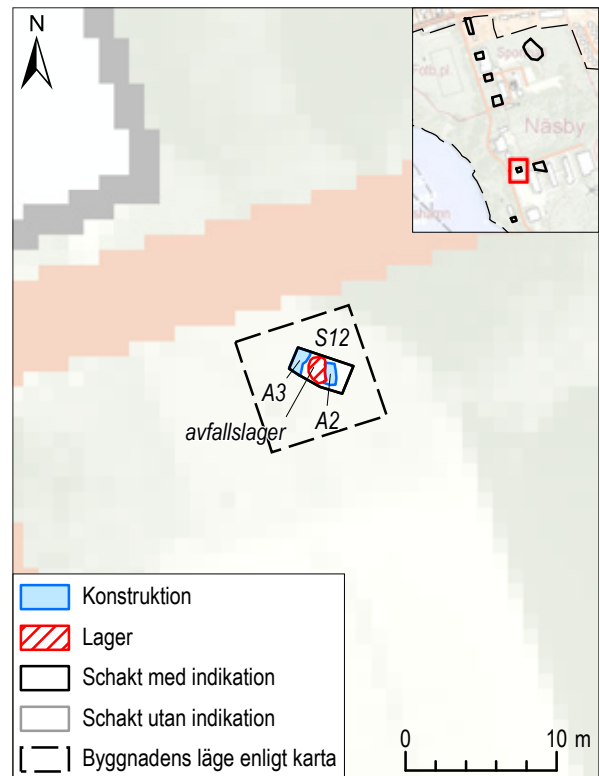

Figur 11. Vårdshusets källare (A1) var uppbyggd av dubbla stenträder och fylld av rivningsmassor. Foto från V.

Objekt E, flygel/trädgårdsdrängens hus

Figur 12. Trädgårdsdrängens hus på 1700-talskartan. Skala 1:500.

Figur 13. Schaktplan, objekt E. Skala 1:500.

Figur 14. På platsen där slottsflygeln/ trädgårdsdrängens hus en gång låg står idag en flaggstång och blomurnor. Foto från Ö.

Ett schakt togs upp inom det aktuella området (figur 13 och 14). Delar av ytan täcktes av en gjuten betongplatta vilket gjorde att schaktet (S12) fick begränsas. Under ett grus- och sandlager vidtog rivningsmassor med tegel och byggnadsdetaljer, exempelvis en huggen kalkstensplatta, en kakelugnslucka, blyspröjs och stora, smidda spikar. Materialet var delvis eldpåverkat, vissa tegelstenar var helt förslagade och jorden var sotig. Sannolikt härstammar materialet från branden 1897. I botten av schaktet, ca 0,9 m under markytan, påträffades en syll av natursten och tegel (A2). Stenarna var flata och delvis tillhuggna och utanför stenraden i öster fanns trärester och spikar (figur 15). I samma nivå som anläggningen framkom yngre rödgods och obrända djurben som bör utgöra ett avfallslager som tillkommit innan branden. Inget daterande material påträffades.

Sannolikt har syllen ingått i någon av flyglarna som enligt det

äldre kartmaterialet legat på platsen. Att syllen låg så pass långt under dagens markyta indikerar att det kan röra sig om en källare. Enligt brandförsäkringshandlingarna från 1830 har dock denna flygel ingen källare. Ett alternativ är att slottets omgivningar jämnats ut med rivningsmassor efter branden så att markytan höjts med en knapp meter. Objektet bedömdes vara fornlämning.

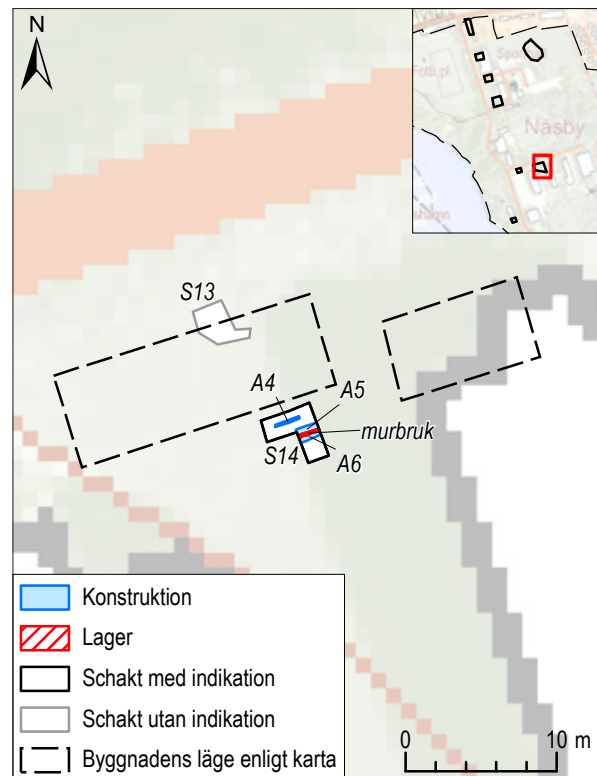

Figur 15. En syll som har tillhört en av slottets södra flyglar framkom i botten av schakt 12. Foto från SV.

Objekt F, drivhus/orangeri

Figur 16. Drivhuset, redskapsboden och persikohuset på 1700-talskartan. Skala 1:500.

Figur 17. Schaktplan, objekt F. Skala 1:500.

Stora delar av den aktuella ytan upptogs av diverse ledningar. Ett smalt schakt (S13) togs upp parallellt med allén och ledningarna i öst-västlig riktning (figur 17 och 18). I detta framkom inga anläggningar men rester av tegelstenar, taktegel och tegelrör var inblandad i leran. Ett helt tegelrör (figur 20) påträffades på ca 0,5 m djup i schaktets västra del. Om det rör sig om ett dräneringsrör eller en del av värmesystemet till orangeriet är oklart. I brandförsäkringshandlingarna uppges att växthuset värms upp med just tegelrör under golvet.

Ytterligare ett schakt (S14) grävdes något längre söder ut (figur 17). Direkt under grästorven framkom ett mörkt lager med sentida sopor och skräp som fönsterglas, porslin, djurben och liknande. Bara 0,3 m under markytan framkom en konstruktion av tegelstenar lagda i kalkbruk (A4). Kalkbruk ovanpå tegelstenarna visar att ytterligare ett skift av tegel funnits (figur 19). Anläggningen var skadad i östra och västra delen. Vid rensning kring konstruktionen påträffades ett fragment av ett kritpipsskaft samt tunt ljusgrönt fönsterglas. Bara 0,6 meter söder om

Figur 18. Den äldre trädgårdsanläggningen låg i området där Sjukrigsskolans kaserner byggdes på 1940-talet. Foto från V.

Figur 19. Den enkla tegelraden (A4) och den dubbla tegelraden (A5) med den enkla syllen (A6) kan utgöra delar av drivhuset/orangeriet eller de murar som omgav odlingarna. Foto från N.

den första konstruktionen påträffades en parallell tegelkonstruktion (A5). Denna bestod av dubbla rader tegel lagda i kalkbruk. Den ena tegelraden var lagd på tvären och den andra på längden (figur 19). Teglet i båda anläggningarna hade de ungefärliga måtten 7x13x29 cm. Direkt mot teglet i söder låg en 0,15 m bred kalkbrukssträng och mot denna en lös och skrämlig syllstensrad (A6) av 0,1x0,2 till 0,2x0,3 m stora stenar.

Syllen och tegelkonstruktionerna har sannolikt ingått i någon av de byggnader som redovisas på

1700-talskartan eller i brandförsäkringshandlingarna från 1830, det vill säga drivhuset/orangeriet. De kan också utgöra grunder till murar eller staket som omgett odlingarna. Tegelröret kan ha tillhört orangeriets värmesystem. Fyndet av kritpipsskaftet tyder på aktivitet under 1700-talet. Det tunna gröna fönsterglaset liknar den typ som påträffades i stora mängder vid undersökningarna av orangeriet vid Gunnebo slott i Mölndal och som där daterades till 1700-tal (Pettersson 2009).

Objektet bedömdes vara fornlämning.

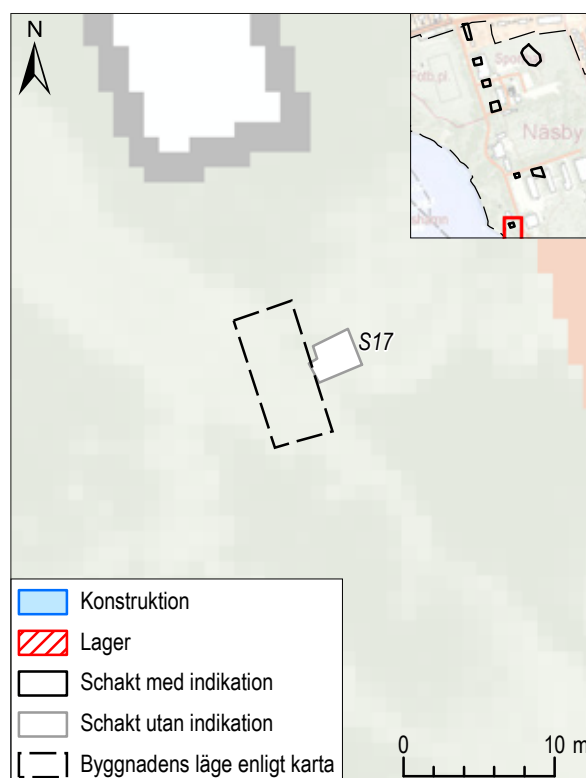
Figur 20. Tegelröret som påträffades i schakt 13 kan ha hört till den värmeläggning som höll temperaturen i drivhuset/orangeriet under 1800-talets början. Rörets inre diameter är ca 4 cm.

Objekt G, trädgårdsmästarens fähus

Figur 21. Trädgårdsmästarens fähus och magasinet på 1700-talskartan. Skala 1:500.

Figur 22. Schaktplan, objekt G. Skala 1:500.

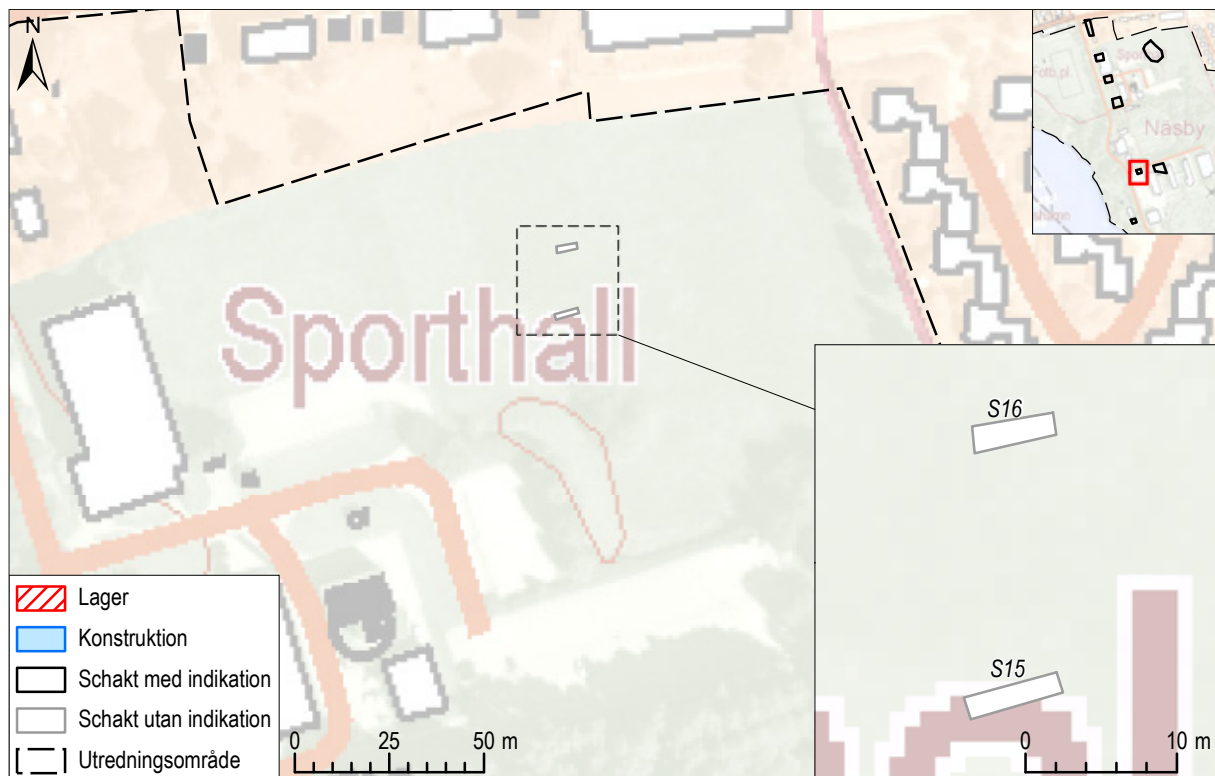

Figur 23. Trädgårdsmästarens fähus låg strax söder om magasinet/stallet som ingår i byggnadsminnet. Foto från SV.

Ett litet schakt (S17) togs upp mellan dagvattenledningen och en telekabel (figur 22 och 23). Förutom tegelfragment och enstaka järnföremål påträffades

ett fragment av ett kritpipsskaft. Inga indikationer på någon byggnad kunde iakttas.

Objekt H, möjligt boplatsläge

Figur 24. Schaktplan, objekt H. Skala 1:2000 och 1:500.

Två schakt (S15 och S16) togs upp på en svag förhöjning i äldre åkermark (figur 24). Enligt SGU:s jordartskarta skulle förhöjningen utgöras av post-

glacial finsand. Området visade sig dock bestå av styv lera. Inget av antikvariskt intresse påträffades i schakten.

Figur 25. Schakt i den gamla åkermarken nordost om slottet. Foto från Ö.

SAMMANTAGET RESULTAT

Schaktningen begränsades något av stora mängder ledningar samt sentida bebyggelse, vägar och hårdgjorda ytor. Vissa objekt kunde inte undersökas alls på grund av att de var otillgängliga. Den begränsade schaktningen påvisade förekomst av äldre byggnader på tre av de utpekade platserna, objekt D, E och F. Lämningarna inom objekt F låg bara 0,3 meter under dagens markyta och riskerar att skadas i samband med att de intilliggande kasernerna rivs. Objekt D och E låg djupare men för att fastställa bevaringsgrad, utbredning och datering krävs ytterligare åtgärder. Objekt A var inte tillgängligt men vid en eventuell omdaning av området framöver bör även detta undersökas.

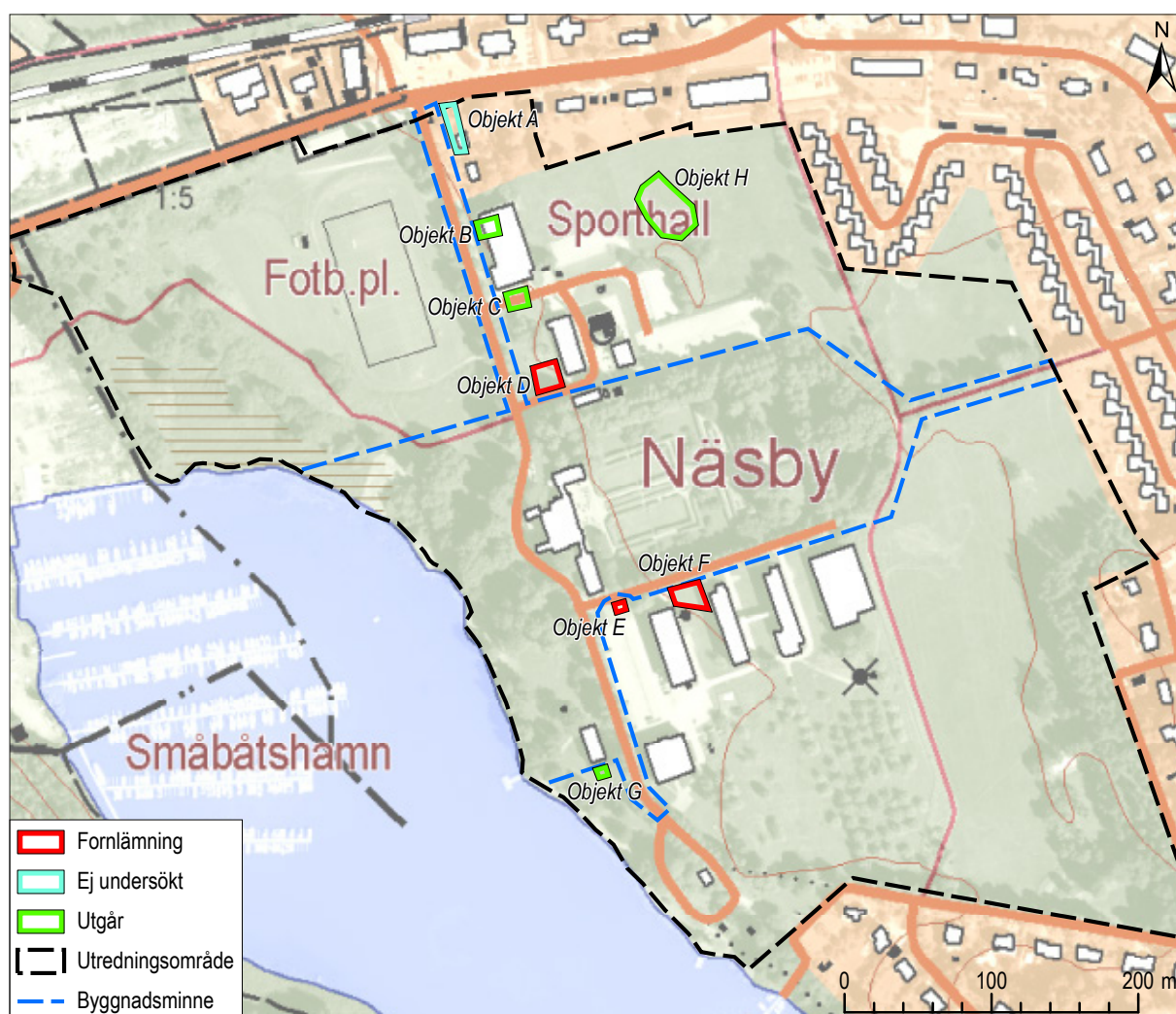
Objekt D, E och F bedömdes vara fornlämningar.

Analyser

Inga analyser utfördes.

Fynd

Ytterst få fynd påträffades i samband med utredningens etapp 2. Två fragment av kritpipsskaft och enstaka bitar yngre rödgods påträffades men eftersom dessa saknade ornamentik och därmed inte kunde bidra till någon närmare datering tillvaratogs de inte. Tegel av olika slag påträffades i samtliga schakt. Omrörda rivningsmassor med byggnadsdetaljer som huggen sten, blyspröjs, kakelugnsluckor, fönsterglas och spik från olika tidsperioder påträffades i schakt 12. Inga fynd tillvaratogs vid undersökningen.

Figur 26. Sammantaget resultat. Skala 1:5 000.

REFERENSER

Pettersson, V. 2009. Gunnebos orangeri - om gammalt glas och dateringsproblematik vid en arkeologisk utgrävning. I: Schönborg Nilsson, G. m.fl. 2009. *Gunnebstudier. Bidrag till egendomens historia och arkeologi*. Göteborg.

Otryckt material

Brandförsäkringshandlingar Näsby slott 1830. Brandförsäkringsverket TÄBY, nr 15392 Riksarkivet.

Landskaps- och kulturmiljöanalys av Näsby slott och dess omgivning, 2016-07-08. Nivå Landskapsarkitektur AB och Per Nelson Byggnadsvårdsbyrån AB.

Äldre kartor

Lantmäterimyndigheten

Täby sn, Näsby slottspark, ägostyckning 1927, akt-nr: 01-täb-162

Lantmäteristyrelsen

Täby sn, Näsby 1-4, geometrisk avmätning 1637, akt-nr: A108-21:a9:10-11

Täby sn, Näsby 1-4, geometriska avmätning 1668, akt-nr: A19:25

Krigsarkivet

Grundritning av Näsby slott med trädgårdsanläggningar. Okänt årtal. Näsby, Täby sn, Stockholms län. Sveriges stads- och fästningsplaner. SE/KrA/0424/113/001.

ADMINISTRATIVA OCH TEKNISKA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr:	43112-38872-2016
Arkeologikonsults projektnr:	2016:3052
Beställare:	Niam AB
Typ av undersökning:	Arkeologisk utredning
Utförande fältarbete:	April 2017
Län:	Stockholm
Landskap:	Uppland
Kommun:	Täby
Socken:	Täby
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Berörda fornlämningar:	Täby 182:1-2 (byggnadsminne)
Projektledare:	Åsa Berger
Fältarkeologer:	Åsa Berger, Lotta Mejsholm
Rapportansvarig:	Åsa Berger
Planer och layout:	Samuel Björklund
Kvalitetssäkring:	
Undersökningsområdets storlek:	265 000 m ²
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs vid undersökningen

BILAGA 1. SCHAKTTABELL

Schaktnr	Area	Djup	Beskrivning	Fynd	Anläggningar
10	18,5	0,3-0,6	0,15 m grästorv, därunder lerig mylla med inslag av småsten, enstaka större markfasta stenar. Fläckar av påförd sand och småsten	Sentida tegel, porslin, blåbetong, tektegel, spik, glas. Mineralvattenflaska 1800-tal?	
11	10	0,45-1,45	0,15 m grästorv, därunder sandig lera och delvis påförda rundade stenar ca 0,05 m stora. I schaktets sydvästra hörn grävdes ned till 1,45 m djup i en källare.	Sentida tegel, porslin, blåbetong, tektegel, spik, glas, glasfiberisolering.	1
12	7	0,1-0,9	NV delen täcktes av gjuten betong. I SO delen 0,1 m grus och sand, därunder raseringsmassor med byggnadsdetaljer, sot och kol.	Tegel, förslagat tegel fönsterglas, blyspröjs, spik, huggen kalksten, mot botten djurben och rödgods.	2,3
13	6	0,2-0,85	0,15 m grästorv, därunder lera med inblandning av tegel och murbruk, botten av lera. Ledningsschakt i N delen, kunde bara grävas ned i S.	Tegelsten, taktegel, tegelrör.	
14	8,5	0,3	0,15 m grästorv, därunder sandig mylla med tegel och murbruk, lera i S delen.	Rödgods, kritpipa, fönsterglas. Även sentida material som flaskor och porslin.	5,6
15	7,5	0,5-0,6	0,1 m matjord, därunder lera.		
16	9	0,45-0,6	0,1 m matjord, därunder lera.		
17	7	0,25-0,3	0,15 m grästorv, därunder lera med inblandning av tegel. I V delen ett stråk med löst liggande stenar. Telekabel i N delen.	Tegel, ben, yngre rödgods, järnföremål, kritpipa.	

BILAGA 2. ANLÄGGNINGSTABELL

Nr	Schakt	Bekrivning	Anmärkning
1	11	Källarvägg, 2,5 x 0,9 meter stor, av dubbla rader rundade stenar 0,2x0,3-0,3x0,5 m stora. Insidan av väggen putsad och vitlimmad.	Ej helt framtagen eller grävd i botten
2	12	Stensyll av natursten och tegel, 1,45x0,75 m stor. Flata, firsidiga stenar 0,2x0,4-0,3x0,5. Utanför stenarna i Ö fanns trärester och spik.	Ej helt framtagen.
3	12	Störning, betongplatta.	
4	14	Enkel rad av tegelstenar lagda i kalkbruk, 1,45x0,14 m stor. Tegelstenarna ca 7x29x14 cm stora och delvis eldpåverkade. Kvarliggande bruk ovanpå teglet visar att ytterligare ett skift funnits. Skadad i Ö och V.	Ej helt framtagen.
5	14	Dubbel rad av tegelstenar lagda i bruk, 0,4x1,4 m stor. Tegelstenarna ca 7x29x14 cm stora och delvis eldpåverkade.	Ej helt framtagen. Mellan 5 och 6 låg ett lager kalkbruk.
6	14	Syllstensrad i 1-2 skift. 0,15-0,25x1,4 m stor av 0,1x0,2-0,2x0,3 m stora stenar. Något lös och skramlig.	Ej helt framtagen. Mellan 5 och 6 låg ett lager kalkbruk.

Rapporter från Arkeologikonsult 2017:3052